

Ιερές Ακολουθίες λέγονται οι τελετές ή οι προσευχές της Εκκλησίας μας, που γίνονται για τη δόξα του Θεού αλλά και για τη δική μας ωφέλεια. Λέγονται Ακολουθίες γιατί όσα γίνονται σε αυτές δεν είναι τυχαία, αλλά ακολουθούν ένα ορισμένο τρόπο και γίνονται σε ορισμένο χρόνο. Με τις Ιερές Ακολουθίες υμνούμε τον Θεό και δεχόμαστε την χάρη Του. Γι' αυτό και συμμετέχουμε σε αυτές με ευλάβεια, προσοχή και προσευχή !

Έχουμε Ιερές Ακολουθίες: α) τις τακτικές και β) τις έκτακτες.

Τακτικές λέγονται οι Ακολουθίες που γίνονται σε ορισμένο χρόνο και αποβλέπουν, συνήθως, να προετοιμάσουν τους πιστούς για τη Θεία Λειτουργία. Αυτές είναι ο Εσπερινός, το Μεσονυκτικό, ο Όρθρος, και οι Ώρες.

Α) Ο **Εσπερινός**, ο μικρός και ο μεγάλος Εσπερινός, ανάλογα με την εορτή που ακολουθεί. Λέγεται Εσπερινός γιατί γίνεται το εσπέρας, δηλαδή προς το βράδυ. Η δύση του ηλίου αποτελούσε τη λήξη της ημέρας και την αρχή της επόμενης. Αρχίζει με το «Ευλογητός ο Θεός...», ακολουθούν τροπάρια, αιτήσεις από τον Ιερέα, το «Φως ιλαρόν...» και τελειώνει με το «Νυν απολύεις τον δούλον σου δέσποτα...», το απολυτίκιο και την απόλυση με το «Δι' ευχών».

Β) Το **Μεσονυκτικό**, σήμερα τελείται συνήθως στα Μοναστήρια, και γίνεται «εν τω μέσω της νυκτός». Περιλαμβάνει τροπάρια, ψαλμούς, ύμνους και ευχαριστήριες ευχές προς τον Θεό, που μας αξιώνει να δούμε το φως την νέας ημέρας. Διακρίνεται σε μεσονυκτικό της Κυριακής, του Σαββάτου, και της Σαρακοστής και του Πάσχα.

Γ) Ο **Όρθρος**. Μετά το Μεσονυκτικό ακολουθεί η Ακολουθία του Όρθρου, που περιλαμβάνει ψαλμούς, τροπάρια και ύμνους και αναφέρονται κυρίως στο εορταζόμενο άγιο της ημέρας ή της εορτής, αλλά και ύμνους προς τον Θεό και την Θεοτόκο. Έχουμε τον Όρθρο της Κυριακής, του Σαββάτου, της εορτής, της Σαρακοστής. Μετά το τέλος του Όρθρου, ακολουθεί η Θ. Λειτουργία που είναι και αυτή τακτική Ακολουθία και το Μυστήριο των Μυστηρίων.

Δ) Οι **Ώρες**, είναι Ακολουθίες που γίνονται σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα της ημέρας. Η πρώτη (Α΄) Ώρα γίνεται με το τέλος της Ακολουθίας του Όρθρου, η Τρίτη (Γ΄) Ώρα γύρω στις 9 το πρωί, η έκτη (Στ΄) Ώρα γύρω στις 12 το μεσημέρι και η ενάτη (Θ΄) Ώρα πριν τον Εσπερινό της επόμενης ημέρας, περίπου στις 3 το απόγευμα.

Είναι κατά βάση ψαλμοί και τροπάρια, που αναφέρονται στα γεγονότα του Πάθους του Κυρίου μας: «Κύριε ο το πανάγιόν σου πνεύμα εν τη Τρίτη ώρα τοις Αποστόλοις σου καταπέμψας...», «Ο εν έκτη ημέρα τε και ώρα τω Σταυρώ προσηλώσας...», «Ο εν τη ενάτη ώρα δι ημάς σαρκί του θανάτου γευσάμενος...».

Υπάρχουν και οι Μεγάλες και Βασιλικές Ώρες, οι οποίες ψάλλονται κατά την παραμονή των Χριστουγέννων, την παραμονή των Θεοφανείων και τη Μ. Παρασκευή. Είναι Ακολουθίες οι οποίες αναφέρονται στον Βασιλέα Χριστό, και επιπλέον σε αυτές -κατά το βυζάντιο- ήταν παρών και ο βασιλέας, εξ ου και Βασιλικές. Αναφέρονται, με ιδιαίτερα τροπάρια και ψαλμούς, περισσότερο στα μεγάλα γεγονότα της ημέρας, που τελούνται από την Εκκλησία μας με κατάνυξη και μεγαλοπρέπεια.

Μαζί με όλες αυτές τις τακτικές ιερές Ακολουθίες που προαναφέραμε, υπάρχουν στη λατρεία της Εκκλησίας μας και οι έκτακτες.

Έκτακτες ονομάζονται οι Ακολουθίες που γίνονται σε ειδικές περιστάσεις ή όταν το ζητήσουν οι πιστοί. Αυτές είναι: τα ιερά Μυστήρια, τα Εγκαινία του Ναού, οι Παρακλητικοί Κανόνες, ο μικρός ή μεγάλος Αγιασμός, η νεκρώσιμος Ακολουθία, αλλά και ένα ακόμα πλήθος περιστασιακών ακολουθιών.

α) Ακολουθία των **Εγκαινίων Ιερού Ναού**. Όπως οι Χριστιανοί αφιερώνονται στον Θεό με το Βάπτισμα, έτσι και οι Ιεροί Ναοί αφιερώνονται στον Θεό με την Ακολουθία των Εγκαινίων. Μετά την Ακολουθία του Όρθρου ο Επίσκοπος, μαζί με τους Ιερείς και τους πιστούς, λιτανεύει τα Άγια Λείψανα τρεις φορές γύρω από τον Ναό. Κατόπιν, με πολλή ευλάβεια, τα τοποθετεί μέσα στην Αγία τράπεζα, σε ειδικά κατασκευασμένη θέση. Ύστερα πλένουν την Αγία Τράπεζα με χλιαρό νερό και κερομαστίχα, τη σφραγίζουν με μύρο, την ντύνουν με τα καλύμματα και την καθαγιαίνουν με την πανηγυρική Θεία λειτουργία. Κατά την Ακολουθία των Εγκαινίων γίνεται και η «καθιέρωσις», ο αγιασμός δηλαδή, των Αντιμηνσίων. Αντιμήνσιο (αντί-mensa, που σημαίνει στα λατινικά τραπέζι) είναι τα υφάσματα εκείνα στα οποία απεικονίζεται το Πάθος του Κυρίου, και κάθε Ιερέας τελεί μόνο πάνω σε αυτό τη Θεία Λειτουργία. Η Ακολουθία των Εγκαινίων θα μας μείνει αξέχαστη, αν έχουμε την ευκαιρία να την παρακολουθήσουμε.

β) Ακολουθία του **Αγιασμού**. Ο Αγιασμός, που τελείται από τον Ιερέα στον Ναό ή και εκτός του Ναού, διακρίνεται σε μικρό και σε μεγάλο Αγιασμό.

Ο Μικρός Αγιασμός γίνεται στο Ναό αλλά και στα σπίτια κάθε πρώτη του μήνα, όπως και σε άλλες περιπτώσεις, π.χ. στην αρχή της σχολικής χρονιάς, σε θεμέλια σπιτιών, σε αγιασμό καταστημάτων, ιδρυμάτων κ.ά.

Ο Μεγάλος αγιασμός τελείται την ημέρα των Θεοφανείων, την παραμονή των Θεοφανείων και κάθε φορά που τελείται το Μυστήριο του Βαπτίσματος. Έχει περισσότερες Ευχές («λόγια»), για αυτό και ονομάζεται μεγάλος, σε διάκριση με τον μικρό Αγιασμό.

γ) **Παρακλητικός Κανόνας**. Η Εκκλησία μας με πολλά μέσα παρηγορεί και ησυχάζει τις ψυχές μας στις δύσκολες περιστάσεις της ζωής μας. Ένα από αυτά είναι ο Παρακλητικός κανόνας, η «Παράκληση». Η Παράκληση, μικρή και μεγάλη, περιέχει ύμνους, που απευθύνονται κατ' έξοχήν στην Κυρία Θεοτόκο.

Η μικρή Παράκληση ψάλλεται σε κάθε δύσκολη περίσταση. Με αυτή παρακαλούμε τη Θεοτόκο και όλους τους Αγίους να μεσιτεύσουν στον Θεό για τη σωτηρία μας και την απαλλαγή μας από τις διάφορες δοκιμασίες της ζωής.

Η μεγάλη Παράκληση ψάλλεται το Δεκαπενταύγουστο, εναλλάξ με την μικρή. Λέγεται μεγάλη γιατί έχει σχέση με την μεγάλη Θεομητορική εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

δ) **Νεκρώσιμη Ακολουθία** (κηδεία). Η Εκκλησία μας παρακολουθεί τον πιστό σε ολόκληρη τη ζωή του και με την νεκρώσιμη ακολουθία τον κατευοδώνει στην αιωνιότητα. Η νεκρώσιμη Ακολουθία αποτελεί προσευχή για την ψυχή του νεκρού, αλλά και διδασκαλία για όσους βρίσκονται ακόμη στη ζωή. Αποτελείται από χαρακτηριστικά τροπάρια του αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, τους Μακαρισμούς, τον Απόστολο, το Ευαγγέλιο, την Ευχή για τον κεκοιμημένο. Η Εκκλησία μας πάντοτε μας θυμίζει ότι θα αναστηθούμε και ότι θα ζήσουμε αιώνια μαζί με τους προσφιλείς μας νεκρούς και τον αναστημένο μας Κύριο Ιησού Χριστό.

Έκτακτες ακολουθίες είναι και:

Το «**Τρισάγιο**», σύντομη προσευχή για τον κεκοιμημένο, που γίνεται στο κοιμητήριο (στον τάφο του νεκρού) ή στον ιερό Ναό.

Το **Μνημόσυνο**, επίσης προσευχή της ενορίας για την ανάπαυση της ψυχής του νεκρού, στις 40 μέρες, στον ένα χρόνο και στα τρία χρόνια από το θάνατό του.

Οι **ειδικές Ευχές της Εκκλησίας** για την ευλόγηση των απαρχών του καλοκαιριού (των σταφυλιών δηλαδή, κατά την εορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου), των Βαΐων, των αυγών του Πάσχα, της Φανουρόπιτας. Επίσης η Αρτοκλασία, η ευχή της Βασκανίας, οι ιερές Λιτανείες κ.ά.

Πηγή: <http://www.faneromenihol.gr>